

tieri e — pozițiunea privilegiată a Maghiarului în stat. Ve laudati cu constituțiunea „liberală“, ve gerati că statu progressist și încă n'ati pututu se ve emancipati nici de ide'a, că numai voi sunteți totu, numai voue vi se cuvine totu, numai voi aveți dreptu a pretinde favoruri, a ocupă posturi a ve cultivă limb'a, a ve îmbogati, ear' noi ceilalti Romanii, Slavii și Germanii suntemu numai stafagiulu, decoratiunea — misera contribuens plebs.

Cumu mai pôte fi vorba sub asemeni impregiurari de-o „satisfacere a trebuințelor țierei“, de-o administrare basată pe moralitate. Pentru că se fia morala, administratiunea trebuie se fia înainte de tôte drépta? Cându inse Ungurulu este întotdeauna celu preferitu, cându gresielile lui sunt altfelu vedute, că ale altora cându agitatiunea în contra natiunalitatiloru nemaghiare constituie unu premiu, unu privilegiu la posturi și demnitati, cându omulu fara căacteru, renegatulu, care 'si ofera serviciile în contra poporului seu, afla ocupatiune și ascultare, mai pôte fi vorba de-o administratiune drépta?

Aveti de gandu se regulăți finacele statului, se impedeati ruin'a lui economica și nu v'ati adusu aminte, că doue din trei parti ale poporatiunei sunt nemaghiare și că statulu fara satisfacerea trebuințelor acestora nu pôte înflori, ba nici nu pôte esistă pentru durata. Déca administratiunea s'ar reformă pe bas'a ideei dominante, că statulu este numai alu Maghiariloru și numai pentru Maghiari, nu se va întemplă ôre din nou aceea, că districtele, orasiile și satele Nemaghiariloru se fia negligeate, se fia cautate numai de executorii pentru imosite, ear' tóta grij'a administratiunei se se îndrepte asupra mosiiloru și a centrelor maghiare. Cumu poteti asteptă dela o politica că acést'a salvarea economica și financiara a statului?

I-amu vediulu pe opositionali maghiari, cumu sustienutu și votatu proiectulu de maghiarisare alu d-lui Trefort, i-amu vediutu, cumu au datu nutremente terrorismului eserceatu asupra nôstra și cu tôte acestea déca amu vorbitu cu aceia dintre ei ori se numescu moderati, între patru ochi ne diceau: vedemu că procederea e rea, dér' nu cutezamu a respicâ unu cuventu în favorulu natiunalitatiloru, căci și asia terroristii ne imputa, că cochetamu cu reactiunea, ear' atunci ne ar' face chiaru tradatori ai patriei.

Este adeveru, ce ne-au disu, séu e numai o momela? Nu cutezamu a afirmă nici un'a din doue dér' la vreunu bine abia ne potemu astepta.

Déca în opositiune séu ori unde se afla Maghiari, cari vedu bub'a adevărata, de care suferă organismulu statului, de ce nu se decida odata a sări cu clestele și a face operatiunea grava, dér' neamenabila?

Ei voru avé se respunda înaintea viitorului. Noi din parte-ne ne facemu datori'a și le dicemu: Nu persônele, dér' nici metod'a, cumu voiti voi, ci întregu sistemulu de guvernare trebuie se se schimbe, déca e că se se faca odata finitu bôlei sociale și politice a statului. Acést'a o simțiti în momente, cându pasiunea nu ve predomină, urmăți acestui simțimentu, grabiti a recunôsce odata prin fapte principiulu egalei îndreptăți în statu, grabiti, căci timpulu e supremu și pôte că ceea ce astadi ati refusat de buna voie mâne veti trebui se dati siliti!

Cronic'a evenimentelor politice.

În capital'a Bavariei a aparutu nu de multu o brosiura intitulată „Maghiarisarea în Ungaria“. Organulu comitelui Clam-Martinitz, „Vaterland“ din Vien'a, vorbindu despre acést'a brosiura, care se radima pe faimôsele desbateri dietale asupra introducerei limbii maghiare în școli, dice între altele:

„Cându suferă unu membru, suferă corpulu întregu. De aceea patriotulu austriacu numai cu dorere sincera pôte vedé, cum o partida de șovinisti maghiari din diu'a cându Ungari'a și a recăstigatu autonomi'a, duce cu egoismu și fara minte binecuvântatulu regatu alu Ungariei în tóta privinți'a la perire. O economia rea, curatu asiatica unu regimulu destrălatu de partida, o coruptiune în clic'a ce se afla la putere, tôte aceste domnescu acolo. Necapacitatea și în legatură cu această decadenti'a morala și materială a țierei crește și cu aceste crește și sumeti'a puterii domnitôre. Aceasta partida nu se șfiesce în orbi'a s'a a nutri inversiunarea popôrelor nemaghiare, cari sunt tractate că lipsite de ori ce dreptu, pēna la celu mai înaltu gradu și cu deosebire printr'o lege, care le impune limb'a maghiara. „Se ne grabimu, se ne grabimu! Se maghiarisamu pe Croati, Romani și pe Sasi, căci altfelu primu!“ asia striga

organulu lui Kossuth „Hirlap.“ Dér' sumeti'a nebuna nu vede, că prin această a nu lucra decât în favorulu — Rusiloru. Maghiarii conservativi cu consciința marturisescu privatim pe față, că li este teama, că urmările acestei economii voru fi din cele mai funeste.“

Cine dintre Romani nu recunôsce și nu pronunția cu respectu și simpatia numele ilustrulu filoromanu și orientalistu Giovenale Veggezzi-Ruscalla. Acestu barbatu distins, acestu fiu adevăratu alu țierei nôstre M. și E. Itali'a și-a castigatu mari merite pentru Romanii orientului, aparandu dela 1846 încôce ne'nteruptu caus'a Romani'e și, reprezentându-o cu tóta țari'a convicțiunei sale înaintea natiunei italiene. Romanii i-au fostu recunôsători primindulu mai antaiu între cetățianii sei, ér' acumu de curēndu numindulu și consulu alu Romaniiei în Turinu A. S. R. Domnitoriulu Carolu l'a numitu în postulu acesta asupra raportulu ministrulu de esterne Boerescu, îndată după ce s'a notificatu guvernulu romanu recunôserea independenței Romaniiei din partea Itali'e. La 21 Decembre a adresatu reprezentantulu romanu dela Rom'a C. Esarcu d-lui Veggezzi-Ruscalla următori'a telegrama:

„Recunôscrea independenței Romaniiei de către Itali'a fiindu faptu complinitu, me grabescu de a aduce la cunoscința D-vôstre, că unulu dia cele d'antai acte alu guvernulu meu după acestu faptu a fostu, de a aprobă numirea D-vôstre de consulu la Turinu. Fiindu fericitu de a ve comunică acést'a șcire, Ve rogu, se primiti asigurarea stimei mele celei mai înalte.“

D. C. Mitilineu dela legatiunea romana din Rom'a, salutandu asemena într'o telegrama pe primulu consulu alu Romaniiei independente la Turinu, l'a rogatu se considere acestu actu alu guvernulu romanu că o minima recompensa pentru aceea, că dela 1840 n'a încetatu de a aperi caus'a Romaniiei, ear' d. George Cantacuzinu a adresatu renumitul filoromanu următôrea depesă: „Permiteti unui Romanu de a salută în persôn'a vâstra ilustra pe concetățianulu, care celu d'antaiu în Itali'a pôte arboră drapelulu nostru că consulu alu Romaniiei și deschide o era nouă între cele doue natiuni sorore, pe cari ne ati învetiatu se le unim în unulu și acelasu simțimentu.“ — Aceste notiție interesante le împrumutam de diuarulu „La Patria.“

Diuarulu din Vien'a „Die Presse“ publica o nota circulară și unu Memoriu tramisut puteriloru la 26 Decembre de către guvernulu Muntenegrului, care acusa Pôrt'a că temporisăza sistematicu predatea Gusiniei și a Plavei, că atitiia pe Albanii la revolta, că se arata echivoca în negocieri și că în fine a provocatu crisa actuală, ce șilește pe Muntenegru a țiené sub arme o armată ruinătore pentru țiera. Not'a termină prin unu apelu energicu la mijlocirea Puteriloru semnatare a tratatulu din Berlin.

Economi'a și finacele Romaniiei în 1879.

„Curierulu Financiaru“ face următôrea reviză a anulu 1879:

Situatiunea economica, cu tóta miscarea ce a avutu locu, a remasu în definitivu a fi totu obiectulu unor legitime îngirigiri. Recolt'a cerealeloru a fostu din cele mai urite. Porumburile mai cu sēma, cari sunt principal'a hrana a țieranulu romanu, au lipsitu cu deseversire; s'a facutu apelu la caritate publică și s'au luat tôte măsurile guvernamentale pentru a face, că acést'a lipsă se fia câtu mai puțin simțita. Resultatulu a fostu bunu, nu e inse mai puțin adevăratu, că măsur'a luată face din țieranulu romanu unu proletaru, atunci, cându potemu dintr'insulu unu bunu economu creându'i institute de creditu, care se'i vine în ajutoriu în momentele sale de gena.

Cestiunea înființării unui creditu agricolu nu s'a agitat în nici unu anu mai multu decât în 1879. Numărôse și importante ordine circulare s'au datu Prefectiloru pentru a culege și trimite datele după care s'ar' poté face unu studiu seriosu, și s'ar' poté alege în cunoștința de cauza sistemulu, ce ar' conveni mai bine. Incapacitatea Prefectiloru inse e atâtu de mare, încâtu s'ar' poté dice fara esageratiune, că cea mai mare parte dintr'insii nici că au înțelesu circularile și cu atâtu mai puțin serioșitatea, însemnatatea economica a cestiunei. (?)

Comerciulu nostru a facutu câțiva pași, care merite atențiune. Balanți'a de comerțu, care în alti ani se încheiă cu 50% în favôrea importatiuniloru, în anulu 1879 se soldăza numai cu 10 la suta. Primulu semestru a datu la importatiuni 116,318,754 fr., și la exportatiuni 105,579,871. Alu doilea semestru dă unu resultatu aprôpe identicu.

Căile ferate concedate au remasu în 1879 cu multu în apoiă anulu 1878.

Veniturile brute ale Societății Actionariloru pe o întindere de 921 kilometri atinsu în 1879 fr. 16,218,291, pe cându în 1878 el' au fostu de 29,258, 840 franci.

Compani'a Rumberg-Cernăuți-Iasi a realizatu în 1879 franci 2,663,399; cându în 1878 ea a încassatu 3,893,480 pe o întindere de 226 kilometri.

Descrescerea este în adevăru enormă, cu tôte acestea, nu pôte fi considerate, că o descrescere a traficului normalu, ci e atribuită în mare parte remasitelor de transporturi militare russe, care n'au mai avut locu în 1879.

Perceperea impozitelor s'a executatu în limitele posibilitulu. Impozitele indirecte atingu, cu fôrte puțin excepțiuni, prevederile budgetare; impozitele directe lasu o ramasiția de 25 la suta. Budgetulu fiindu votatu cu unu deficitu de 7 miliône, executarea lui produce, împreună cu golulu resultatu din căi ferate, unu deficitu de 15 miliône.

Din punctulu de vedere alu operatiuniloru financiare, încrederea în 1879 s'a arătat mai neturburată. Se pôte dice că transacțiunile au gasitu în cea mai mare parte a anulu activitatea lor. Tabloulu de cursurile efectelor, ce publicam aci imediatu, dă o idee exactă asupra încrederii ce s'a menținutu.

	1878	1879
	31 Decem.	31 Decem.
Rent'a Romana 5%	63 ¹ / ₂	68 ¹ / ₂
Rurarele 10%	99 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂
Domenialele 8%	102 ¹ / ₂	100
Openheim 8%	100 ¹ / ₂	102 ¹ / ₂
Stern 7%	95 ¹ / ₂	101
Municipalele 8%	99 ¹ / ₂	100 ¹ / ₂
Pensiuni	182	185
Losuri municipale	24	27 ¹ / ₂
Creditulu Fonciaru Ruralu 7%	92	95
Creditulu Fonciaru Urbanu 7%	87	83 ¹ / ₄
Banc'a Romaniiei	—	330
Actiunile Căiloru ferate Romane	32.70	44.30
Obligatiunile	82.90	85.90
Prioritatiile	85.75	102
Daciile	196	200
Romaniile	80	80

Industria în 1878 a mersu mâna în mâna cu spiritulu de Asociatiune, care se dezvoltă fôrte încetu. Educatiunea economica și financiara a poporulu lasa multu de doritu. Cu tôte acestea, în anulu 1879 s'au fondatu câte-va fabrici și s'au proiectatu câteva întreprinderi fôrte utile. S'au fondatu doue fabrici de chibrituri, o fabrică de postavuri, o fabrică de cărți de jocu, o fabrică de Bazalt artificialu, o fabrică de lemnarie; s'a refondatu fabric'a de Stearineria din Galati, s'a pus în miscare exploatarea minelor de carbonu, și se proiectăza a se fondă o fabrică de harthia și unu stabilimentu balnearu la Constanti'a pe țiermulu Mării Negre. Tôte acestea sunt puțin lucr în adevăru, în comparațiune cu avutiile naturale ale Romaniiei și cu inteliginți'a poporulu romanu, care se recere perfectamente la tôte întreprinderile, și care primescu cu multa bună vointiă tôte ameliorările. Nu trebuie se se uite inse, ca veri-ce începutu greu, și ca înființandu în fiecare anu unu numeru ôre-care de fabrici, vomu ajunge încetulu cu încetulu a face din Romani'a unu focaru de avuții și de civilizatiune.

De pe malulu Somesiului, Novembre 1879.

Sinôde bisericesci micste! Mirēnulu se taca în biserică?

(Fine. A se vedé „G. Tr.“ Nr. 104 din 1879.)

Dér' apoi față cu ômenii regimulu ôre a avutu locu totdeun'a pretins'a piedecă? La anulu 1867 deputatii ardeleni rom.-cat. îndreptara ministrulu de culte de atunci br. Eötvös un'a regare, că se starușca la Maiestatea S'a pentru restaurarea influinței legali de mai înainte a mirenilor în afacerile bisericeii din Transilvania, și ce a facutu ministrulu? Nu numai, că a aflatu pretensiunea petențiloru cu privire la legile învase deplinu îndreptatita, ci a și recomandat, că în țierile de sub Corôn'a S. Ștefanu — afara de dogmatică — se se concēda mirenilor influința corespunziatoriă afaceriloru bisericesci și școlare. Cu acést'a ocașiune éta cumu se exprimă ministrulu Eötvös, unulu din cei mai buni catolici — „că se fia asigurată influința bisericeii nôstre, are lipsă numai de libertate. Articululu XX din 1848 de pre egalitate confessioniloru numai asia pôte înțielesu, déca biseric'a cat. va capetă aceea sursă de autonomiă, care o au și alte confessionii din țiera; libertatea atinsă în articulu atunci va fia asigurată, déca nu va fia privată, că unu privilegiu datu clerulu, ci că unu dreptu comunu alu cetățianiloru din țiera. Și fiindu că creștinii sunt deschisi cu influința dela administrarea averiloru și școl'a, care léga pe creștini de biserică, e privăta, că proprietate a clerulu, și mirenilor nu se concesa nici o influință, nu e mirare, că mirenil' se pôrta cu atât'a indiferentismu; biseric'a care o astepta lupt'a și în patri'a nôstra, și lipsă neîncungirată de spriginulu mirenilor, și

pe acesta numai asia p^ote contá, de va avé auto-nomia.“ Dupa aceste si altele continua (vedile si in Sion. rom. 1867 pag. 223.) „Convingarea mea, cá o influentia a mirenilor u in afacerile bis. nu p^ote se mai fia a manata, dreptu a ceea (continua cátra primatete diu Strigoniu) poftescu, cá Esce-lentia V^ostra dupa consultare cu ceilalti capi bisericesci, se me insciintiati despre otarire.“ — La aceste declaratiuni ale ministrului prima-tele raspunde cu dat'a 8 Sept.: cá propunerea referit^ore la participarea mirenilor u in afacerile accesibili ecles. a aflatu nu numai la densulu, ci si la ceilalti capi bisericesci cea mai placuta si mai profunda recunoscintia, de órece atare participare nu e in contra spiritului bisericeii.

E evidentu asiader' cátu de proprita p^ote fi tém'a de o parte séu alta si nu ne remane decátu a incheá cu unele modeste reflexiuni la asertiunea dedusa din canónele pravilei, despre care se sustiene, cá ar' dice: cá mirénulu se taca in biserica!

Ne apropiamu cu reverentia de pravila, cáci acésta conserva drepturi de mare pretiu, si pravil'a a remasu in vigórea s'a la noi si dupa unire, lu-andu afara acele, ce ar' fi contrarie uniunei cáci canoulu 6 alu sinodului diecesanu din Blasiu la an. 1739 dice „6. Jus canonicum vala-chico idioma te Pravila nuncu-patum exceptis iis quae s. unioni contraria reperirentur, maneat in vigore suo, et juxta illud pro-cedatur.“

E dreptu, cá Pravil'a in can. 63 Trulanu (ce-tatu dupa edit. rom. din 1652) dice: „Mirénulu se nu invetie nici se spuna ca zania, cá a udóra sunt toti pro-coci, a udóra sunt toti apostoli! Contestulu canonului lu desfasiura esplicarea lui totu acolo si mai pe largu, cá dice: „Datoriu este fiacare sesi cunósca rëndulu seu, si se nu se faca pastoru oiloru, fiindu pecioru, elu, se se faca loru capu, ci se se plece cinului, care e dela Dumnedieu datu, si se-si deschida urechile spre cuventulu de dascalia aceluia ce au luat darulu, se nu spuna cazania, nici se redice cuventu dintru invetiatura tragundu lor si voidu se fia in rënduél'a dascaliei.“

Aceste 'su destulu de chiare si intielesulu loru literariu stá mai pre susu de ulterióra esplicare, cáci apriatu aréta, cumcá mirenilor u in biserica nu le este ertatu nici a predicá, nici a tiené invetiatura, de aceea nici nu s'ar' poté aflá mirénu, crestinu bunu, care se'si atribuie dreptulu de a trece preste prescriesele si marginele acestui sensu literalu alu canonului, dér' cu tóte aceste se nu tre-cemu cu vederea, cá chiaru si dupa scriptura liter'a omóra, si sensulu verifica. —

Noi cu acést'a nu voimu a ne provocá la prac-sa (séu mai bine dicédu abusulu) care a esistatu si in biseric'a apuséna p^ona la seclulu XII, candu si unora dintre mireni li se concede de episcopulu a predicá, bá in biseric'a orientala s'a mai conti-nuatu si mai incóce, si cu dorere suntemu necesi-tati a esperiá, cá inca nu a incetatu cu totulu, candu unii parochi, uitandu de dis'a apostolului: cá nu se cuvine a lasá cuventulu si a serví mese-lor u, se credu a fi satisfacutu sublimei obligatiuni cáca cantorulu a cetitu cazania in locul lor u. —

Déca ar' fi statu biseric'a numai pe l^onga sen-sulu literalu alu acestui si altoru canóne, me-temu fórte, cá nu s'ar' fi impliuitu asiá bine dis'a Domnului: asemenea este imperati'a ceriului graun-ului de mustariu etc. Barbatii eclesiastici nu au perdutu din vedere, cá liter'a singura amóra; au scutu cá dupa esplicarea ulterióra a acestui ca-nonu (pusu in pedalionu su Nr. 64) „déca careva dintre mireni va fi destoinicu, cá Apolosu si Pris-cila, p^ote vorbí si raspunde la intrebari afara de biserica, si acésta esplicare din urma nu-o eschide nici chiaru subinsennarea I (in pracea 10) la can. 6 sinod. ecumen. IV dela Calcedone, cáci dice: „nu este ertatu nici unú mirénu, ori ce felu ar' fi, ori cuventu se pornéscu pentru pricine bisericesci, ori se sté in contra, chiaru si candu ar' fi archie-reulu fara de evlavie etc, pentru cá atátu acesta, cátu si alte canóne aduítu concursulu mirenilor u la lucruri externe bisericesci. Ce va se dica es-plicare, candu admite: „deátu candu va fi cineva destoinicu, cá Apolos si Priscila, p^ote vorbi in lu-cruri afara de biserica? Nu alta decátu partici-parea mirenilor u in cele accesibili si peníru densii.

Mai susu produseram cuvintele apostolului aspre toti crestinii, cá membru ai corpului celui

misticu alu lui Christosu, care e biseric'a. Ara-tasemu acolo, cá vitalitatea corpului depinde dela functiunea fiacarui membru dupa partea si poterea s'a. In intielesulu acestoru cuvinte sublime mi-renii nici candu nu s'au potutu considerá, nici cá s'au consideratu, cá medularie mórte alé corpului bisericeii, cáci desi tripl'a potestate eclesiastica este repusa de fundatoriulu bisericeii in membri princi-pali ai corpului bisericeii, in cleru, totusi functi-nea celóralti membri, cari sunt crestinii, a concursu totdeuna in parte, incátu cá parinti de familia, cá invetiatori, si cá scriitori de opuri referit^ore la biserica au desvoltatu in continuu activitate; nu mai puínu concurgu toti crestinii, incátu apostolulu Petru i dice preotia imperatésca si participa la po-estatea ministeriala prin comuniunea in rogatiuni pentru cei vii si morti, prin aducerea jertfei la bi-serica, prin servitiile prestate de laici si prin cân-turi bisericesci. Asemenea au luat parte, si la potestatea regimului eclesiasticu in disciplin'a es-terna si mai alesu la administrarea averiloru ecle-siastice, la chivernisirea asediamentelor si la con-ferirea dirigatorilor prin participarea la adunari referit^ore la biserica, de cari e plinu trecutulu vi-etii bisericesci, si cumu veduramu se estinde p^ona la noi, p^ona in presente incepédu dela comitetele si sabórele parochiali p^ona la conciliile ecumenice.

Cu aceste crediendu a fi respunsu si la cuvín-tele pravilei, despre cari se sustiene, cá ar' impune tacerea mirenilor u in biserica, incheiamu: cá déca mireni s'au si eschisu din timpu in timpu dela participarea in cele externe eclesiastice, acésta s'a intemplat, nu pentru cá dóra i-ar' eschide de sine asiadamentele bisericeii, ci pentru cá in ase-meni casuri laicii s'au incercatu a-si atribuí mai multu decátu le compete, — p^ote cá peciorulu a voitu se se se faca mana, si ochiulu se implinésca func-tiunea urechiei. Cu privire la astfelu de casuri posibili credemu a fi respunsu in cele precedente; si nu ne mai remane decátu a face conclusiune, nutriti de sperarea, cá archiereii nostri greco-cato-lici — ne voru dá ocaziune se potemu aratá in fapta, cá si membrile, cari se socotescu mai slabe in trupu, sunt cu deschilnire in dilele nóstre une-ori nu numai de lipsa, ci si folosit^ore!

Unu veteranu.

Pentru Romanii inundati din Transilvania si Ungaria.

Concetatiunulu si amiculu nostru d. Dia-mandi I. Manole, membru alu comitetului pentru inundati, in cunoscutulu seu zelu pentru tóte intreprinderile nationale si filantropice vine a face o generósa ofranda in favórea nenorocitiloru inundati. Ds'a aflandu-se pe timpulu constituirei comitetului in Vien'a ne-a tramisu in ajunulu anu-lui nou o telegrama, pe care, pentru sentimentele adeverate romanesci ce le contine, comitemu indis-cretiunea de a-o publicá aci intréga:

„D-lui Dr. Aurel Muresianu in Brasiovu

„Adi primindu „Gazet'a“ am veditu cu mare bucuria apelulu comitetului constituitu pentru stringerea si distribuirea ofrandelor u in favorulu fratiloru nostri inundati din Transilvania si Un-garia. Me asociez cu tóta anim'a sentimente-lor u vóstre si speru cá in curédu voiu poté luá parte in persóna la lucrarile vóstre. P^ona atunci te rogu a primí din partea mea si a soíei mele franci 1000, un'a mia pentru multu cercatii nostri frati. Mai primesce de anulu nou sincerile mele felicitari. Dé Dumnedieu, cá anulu 1880 se fia mai favorabilu bietului Romanu!“

Diamandi I. Manole.

Multiamimu fierbinte d-lui Diamandi Manole si soíei sale in numele nenorocitiloru pentru acést'a generósa ofranda, priu care si-a cástigatu unu nou titlu la stim'a tuturor u.

Din afara au mai incursu la redactiunea nóstra dela „Locuitorii din Vesimortu comitatulu Satmariu“ priu d. pa-rochulu P. Ciceronescu sum'a de 17 fl. 68 cr. reflec-tandu cá „Poporulu din Vesimortu pe langa tóte cá insusi duce mare lipsa, totusiu din bunulu sem-tiu alu animei si a iubirei fratiesci celu caracteri-séza tramite sum'a aratata spre ajutorarea fratiloru sei daunati prin esundare.“ Se traiésca locuitorii din Vesimortu!

(Va urmá.)

Diverse.

[In favórea inundatiloru.] Vedemu din „Tel. Rom.“ Nr. 152 dela 29 Dec., cá curédu dupa constituirea comitetului din Brasiovu au alesu si Romanii Sibieni unu comitetu de siépte membri (E. Macelariu presied. Trombitasiu secret. V. Romanu cassariu, N. Cristea, Dr. Hodosiu, Ier. G. Baritiu), care intr'unu apelu scurtu declara, cá va primi ori-ce ofranda maritimóse in favorulu Roma-niloru inundati.

[Penru cei suferindi de mare lipsa din Transilvania si din tíera.] Sub acestu titlu scrie Romanulu: „A-flamu cá mai multe dómne, din tóte partile socie-tatii, organiséza doue serbari, sub patronagiulu Inal-timei Saie Regale, Dómn'a Romaniloru. Scopulu este penru a veni in ajutorulu celoru suferindi in Transilvania, din caus'a inundatiloru, si celoru suferindi in tíera, din caus'a lipsei. Un'a din aceste serbari va fi unu concertu, care se va dá in sal'a Teatrului celui mare, cu concursulu cátoru-va dómne si a cátoru-va artisti si artiste Alta, va fi unu balu de copii, totu in sal'a Teatrului. Dómnele, care voru bine-voi a veni la acestu balu voru fi tóte in costumulu nationalu. Cele cari nu voru voi a pune acestu costumulu voru ocupá logile Teatrului. Mari'a S'a Regala Dómn'a va onorá aceste serbari cu presintia S'a. In curédu vomu anuntia sér'a concertului si program'a. Vomu anuntia apoi sér'a care se va otari pentru balu. Costumele nationale se potu cere dinainte. Pentru cele produse la Go-lesci. la dómn'a Ionu Bratiannu, strad'a Coltiei; la „Kinder-Garten“, alu M. S. Regale Dómnei, strad'a Vamei; la asilulu Elen'a-Dómna.“

[Societatea dramatica romana] din Bucuresci cu concursulu d-rei Elen'a Teodorini, artist'a teatrului italianu, va dá — cumu anuntia „Press'a“ — o representatiune in folosulu inunda-tiloru din Transilvania, Joi, la 3 Ianuariu viitoru, in teatrulu celu mare.

[Penru inundati.] D. Dimitrie Ma-nole presiedintele societatii de binefacere „Armo-nia“ din Calarasi a tramisu la Redactiunea „Ro-manului“ din partea acestei societati 500 lei pen-tru inundatii din Transilvania. P^ona acuma au incursu la Redactiunea „Romanului“ pentru inun-dati in totalu 1231 lei si 10 bani.

[Diuaristicu.] Dilele aceste primiramu numerulu de proba alu unui nou diuaru romanu cu numele: „Desteptarea“ „diurnalu be-letristicu, scientificu economicu si umoristicu“, care va aparé in Lugosiu sub redactiunea d-lui Iosifu Tempea in fiecare Martia pe o jumetate de cóla 8-vu si va costá 3 fl. pe anu. I dorimu „Destep-tarei“ succesu bunu si durata lunga.

[Representatiune data de gim-nasticii romani din Bucuresci in Brasiovu.] Vineri in 4/16 Ianuariu se voru produce gimnasticii romani din Bucuresci d. N. Velescu si sóra s'a d-sióra Elen'a Ve-lescu, cari au debutatu cu successu in mai multe capitale, in sal'a Redutei din cetate. Cu acést'a productiune va fi impreunata o soarea ma-gica arangiata de d. Carolu Friedrich din Brasiovu. Spectatorii din sala voru siedé la mese. Intrarea in sala va costá 50 cr., unu locu pe galeria 60 cr. Inceputulu la 8 óre. Dorimu, cá publiculu romanu se ié parte in numeru cátu mai mare la productiunea gimnasticiloru romani.

[Cerculu militariu in Bucu-resci.] si-a deschisu conferentiele sale anuale Joi séra in presentia A. S. R. Domnului. D. col-onelu Sergie Voinescu a vorbitu despre regulamen-tulu serviciului de campania.

[Legatiunea romana la Rom'a.] Agenti'a romana la Rom'a, anuntia „Monit.“, este transformata in legatiune. D-nii G. Cantacuzino si Constantinu I. Mitilineu sunt numiti si confir-mati, celu antaiu in postulu de primu secretariu si celalaltu in acela de alu doilea secretariu la dis'a legatiune. D. C. Esarcu, actualulu agentu diplo-maticu alu tieriei la Rom'a, este numitu in postulu de ministru resiedinte alu Romaniei la Aten'a, inse totodata este autorisatu a functiuná la Rom'a, cá insarcinatu de afaceri, gerendu legatiunea de acolo p^ona la numirea si sosirea la postu a titulariului acestei legatiuni.

[Albumu macedo-romanu.] So-cietatea de cultura macedo-romana pentru ajungerea cátu mai rapede a scopului nationalu ce urmaresce,

a decisa — scrie „B. P.“ — publicarea unui albumu macedo-romanu, care, cá si albumulu Paris-Murci'a, se servésca a stringe bani pentru a scapá cátu mai curéndu pe unu poporu de aprópe doue millióne de frati de inundarea desnationalisarii, dupa camu albumulu parisianu strinse bani pentru provinciele inundate.

Margineni 9 Ianuaru st. n. 1880.

(Scandalulu scandalulor! Scóla si biseric'a ca temnitia pentru tigani laietii!) Sambeta sér'a in 3 spre 4 Ianuaru st. n. a. c. pe la 5 $\frac{1}{2}$ óre sér'a candu ómenii începura a se retrage cu carele lor! Se aude deodata unu sgomotu mare neindatinatu si se face iluminatiune prin comun'a Siercaiti'a (Comit. Fagarasiului.) Ce o se fia? se întrebáu ómenii. Spre uimirea tuturoru erá o ceta de tigani goli (laieti) ce se asiediasera la comun'a acést'a pe timpul iernei, si cari se escortau de nesce gendarmi sub conducerea unui anumitu Silagyi, alu doile cancelistu pretorialu din cerculu Siercaiei. Inse o moda nóua de escortare, cáci in giurulu aceloru tigani, pe langa gendarmi si Cancelistulu pretoriale, eráu si nesce servitori comunali, ce, cine scie in acui onóre, duceau in mani jipi de paie aprinsi, ce ardeau cu o focara inspaimantatóre. Despre tiganii numiti se presupuneau nesce jefuiri. In urm'a acestui spectacolu ne mai pomenitu invetiatiu si cu preotulu, ce se aflau la celu de antaiu in conversatiune, esu se véda ce este, de óra-ce numitii treceau pe aci prin apropiare. Uimiti de ceea ce vedu, întreba pe nesce ómeni, ce este? Cei caus'a, de in timpu de nópte ambla cu focu asiá mare prin comuna, unde lesne se potea intemplá o nenorocire. Li-se spune caus'a. Întréba mai incolo, cá de unde venu si in cátrau au se mérga? Li-se raspunde, cá numitii mergu cu cet'a aceea de tigani se-i incarcerez in scóla, in chili'a de propunere, cáci airea nu afla locu corespunditoriu. Spariati de acést'a revelare trista si interesati de caus'a scolara alérge ambii, invetiatiu si preotulu, intr'acolo cá se impedece unu lucru asia scandalosu cá acel'a. Ajungendu pe numitii escortatori, i oprescu si întréba, cá unde mergu? Raspunde voiniculu Silagyi: „Mergemu, se arrestámu pe tiganii acesti'a in scóla — „Cum se faci unu lucru cá acel'a dle?“ replica invetiatiu. — „Cine-mi poruncece mie eu i inchidu unde voiescu, am putere, sum amplotiatu ungurescu, de voiescu indata ii bagu chiaru si in biseric'a nimenea nu me pote oprí!“ fú responsulu dlui Szilágyi. Se întrepune invetiatiu si preotulu, ca se nu intemple asia ceva dér' Szilágyi alu nostru demanda la gendarmi: „Inainte! Nu bagati nemic'a in séma.“ Invetiatiu si preotulu insistu inse nu e glumal Gendarmii la inalt'a porunca a conducetoriului (Szilágyi) scotu baionetele injurandu, amenintia pe preotu si invetiatiu, cá de uu se retragu si de nu se supuuu dispusetiuniloru, suntu siliti de ai strapunge cu baionetulu. Aci erá spectacolulu in culme. O multime de locuitori se adunaseru la audiulu acestor'a. Dlu Szilágyi stá in dispusetiuni nemiscatu, erá Pilatu in miniatura! In urma vediendu, cá nime nu-i apróba fapt'a, din contra i-o defaima, vediendu multimea maniata, abia tardiu se aduce intr'acolo de a abdice de propususi; conducendu apoi cet'a de tigani in altu locu, de cari se poteau aflá cátu de multe in comuna. Onóre bravului invetiatiu si zelosului preotu, cáci déca nu se întrepuneau acestia cu deadinsulu scóla si biseric'a spre rusinea veacului se faceau temnitia tiganiloru! Eta, dle Redátore, ce se audimu si vedemu inca in seclulu culturei si civilizatiunei. Unicele locuri de mangaiere, ce ne au remasu inca péna acuma spre consolare se fia espuse la unu astfelu de scandalu! In cátu pentru amenintiárele si insultele asupr'a invet. si preot. s'au întreprinsu pasii necesari pe calea jadecatorésca. Primiti s. c. l. — G. Dobrinu.

[Autografele albumulu Paris-Murci'a.] Anu citatu in numerulu trecutu câteva autografe interesante din acestu album, redactatu in favórea inundatiloru din Murci'a. Acuma mai adaugemu unele. Observamu inse mai antaiu, cá Domnitorulu Carolu a scrisu in album in limb'a latina devis'a „Vicit vim virtus“ (virtutea invinge forti'a) Indata dupa acést'a esprima Dómn'a Elisabet'a in limb'a francesca sentinti'a frumósa filosofica: „Chaque homme porte eu lui un Prométhée, createur, rebelle et martyre.“ (Fiecare omu pórtu in interiorulu seu unu Prometeu, creatoru, rebelu si martiru) Ministrulu B. Boerescu scrie sustiindu devis'a Suveranului seu: „La meilleure politique est celle qui est basée sur la justice et la loyauté“ (Cea mai buna politica e ceea ce se baséza pe justitia si loialitate.) D. Cogalniceanu adauge: Toutes nos sympathies sont d'avance acquises a notre belle oeuvre“ (Tóte simpatiele nóstre sunt d'inainte cástigate pentru faptele nóstre bune). Mai merita inca a se memorá ceea ce a scrisu ministrulu de esterne austro-ungaru Haymerle, dicéndu in limb'a francesca: „Onóre celoru cari punu spiritulu loru in serviciulu bine-

facerei.“ Garibaldi dice, cá Itali'a findu cá si Françi'a sor'a Spaniei vine se dé unu semnu de simpathia Murciei multu cercate: sange din sangele nostru (Come la Francia, la Spagna e sorella dell' Italia e puoi dabbiamo un segno de simpathia a quella sventurata Murcia, sange del nostro sangue.) In fine scrie Ferd. Lesseps care a facutu canalulu dela Suez: „Aperite terram gentibus“ (Deschideti ginteloru lumea.)

[Cátu costa administratiunea in Franci'a.] Budgetulu francescu pentru anulu 1880 nu este mai micu de cátu de 2,772,777,260 franci. Nu este fara interesu a dá aci câte-va amenunte despre impartirea acestei sume colosale. Presiedintele republicei primesce o léfa de 600.000 franci, avéndu la dispositiunea s'a palatulu Eliséului, pentru intretinerea casei sale 300,000 fr. si inca 300,000 franci pentru cheltueliile de cálatorie si representatie. Guvernatorulu din Algeria are 100,000 fr. léfa si 25,000 fr. accesorii. Cei diece ministri primescu fiecare câte 60,000 franci; apoi vinu siese subsecretari de statu: Celu de la finance cu 30,000 fr. cei de la interne, agricultura si lucrari publice cu câte 25,000 franci, cei de la justitia si culte 20,000 fr. — Senatulu costa 4,300,000 fr., Camer'a 6,521,000 fr. Ambasadorulu din Petersburg 250,000 fr. Londra 200,000 fr. Vien'a 170,000 fr. Berlin 140,000 fr. Constantinopoli 130,000 fr. Madrid 120,000 fr.; amendoi ambasadorii din Rom'a, adeca si cei de pe langa Vaticanu câte 110,000 fr., ear' ceilalti câte 60,80 si 85,000 fr. pe an. Apoi vedemu trei maresiali cu câte 30,126 fr., 17 comandanti de corpuri cu câte 31,417 fr. (inclusivu cu accesoriile), 152 coloneli de infanteria cu câte 7,920 fr., 76 coloneli de cavalerie cu câte 8,488 fr., 3,132 sublocotenenti cu câte 3,287 fr. etc.

[La Siberia!!] Celu d'antaiu numeru alu diarului Golos din Petersburg, aparutu dupa suspendarea lui, contine urmatórele interesante date privitóre la nenorocitiu deportati in Siberia, in cursulu verei trecute: Péna la 1 Maiu 1879, au fost in inchisórea centrala de transportu dela Tiumen (Guvernamentulu Tobolsk) 789 de persóne. De la 1 Maiu péna la 1 Octobre s'au mai adaugatu 18,304 persóne. In acestu periodu s'au transportatu dela Tiumen spre interiorulu Siberiei 9,067 arestanti — ómeni mari, 176 copii in vârsta péna la duoi ani, 1,306 copii in vârsta de la duoi péna la 15 ani; in totalu 10,549 suflete, pornite pe optu-sprediece vapóre. Afara de acestea, au mai fostu duse spre interiorulu Siberiei: Prin Tobolsk 6781, prin Permu 236 persóne. — „Resb.“

Cu 1 Ianuaru st. v. 1880 se incepe unu nou abonamentu la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai fóiei nóstre, alu caroru abonamentu a espiratu cu 31 Decembre st. v. 1879, se binevoiesca a si'lu renoi de cu vreme, pentru cá diariulu se li se póta tramite regulatu. De la 1 Ianuaru st. v. incolo diariulu se va tramite numai aceloru domni, cari au binevoitu a-si renoi abonamentulu.

Domnii noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne trámite adresele d-loru exactu, aratandu si post'a cea mai aprópe de loculu, unde locuiescu.

Pretiuulu abonamentulu la „Gazeta Transilvaniei“ este:

pentru Brasiovu: pe trei luni 2 fl., pe siese luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siese luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni 2 fl 50 cr., pe siese luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tieri esterne: pe trei luni 7 franci, pe siese luni 14 franci, pe anu 28 franci. (Abonamentulu se primesce si in bilete hipotecare romane.)

Banii de prenumeratiune sunt a se tramite (mai usioru prin assignatiuni postale) la Redactiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI“ in Brasiovu.

Depuneri de capitale spre fructificare

se primescu la institutu subsemuatu cu 5 % óara sub conditiune de a se anunciá institutulu ridicarea depunerii la 6 luni inainte cu 5 $\frac{1}{2}$ % interese.

Interesele incepu cu diu'a, care urméza dupa diu'a depunerii capitalulu si incéta cu diu'a premergetóre dilei in care se ridica depunerea, cu acela adausu inse, cá numai dupa acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu puçinu 15 dile.

Cu inceperea dela 1 Ianuaru 1880 interesele se platescu fara de trager e.

La dorinti'a deponentelului se potu stabili in diu'a depunerii capitalulu si conditiuni speciali de esolvire, cari se insémna apoi in libelu si in cartea depuneriloru institutulu. In atare casu restituirea depuerei urméza dupa aceste modalitati speciali.

Depunerile tramise prin posta pe langa comunicarea adresei deponentelului se resolu totu-deauna in diu'a primirei.

Asemenea se potu efectuí prin posta anuciari si radicari de capitale.

Sibiu in 31 Decembre 1879.

„Albina“

Institutu de creditu si de economii.

2-4

INDUSTRIA NATIONALA!

Depositoriu de incaltiaminte fabricatu propria si strainu, palarii si siepci de stofe, astrahanu si mielu etc. cu pretiuri fórté scadiute si eftine, alu lui

IOANU SABADEANU

Brasiovu, strad'a caldarariloru Nr. 493.

Pentru barbati dela fl. 4.50 in susu parechi'a
" dame " " 3.50 " " "
" copii " " 1.50 " " "

Pentru voiagiú cisme si siosioni de píala (Filz) si pantofi de casa etc. Depositu mare dela v. a. fl. 1.50 in susu

Siepci pentru barbati dela fl. 1.50 in susu.
" " copii " " —.60 " "

Fórté de recomandatú pentru conservarea si infrunsetiarea incaltiamintelor, hamuriloru si a ori si ce felu de obiecte de piele oleulu asianumitu: „Leder-Appretur, Leder-Oel alu lui R. Esser din Berlin cu pretulu de 40 cr. unu flaconu si Dégras cuti'a à 25 cr.

Alifia universalu pentru sigur'a vindecare de ochiuri de gaina (bataturi) si degeraturi cuti'a cu 30 cr.

Toti Domnii profesori, invetiatori si studenti au pe langa aceste pretiuri scadiute inca unu rabatu de 10%, cumperandu cu bani gata.

Pentru Domnii musterii din afara se potu espedá péna la 5 chilo cu 33 cr. prin posta. — Incaltiaminte nepotrivite séu neconvenabile se primescu indereptu spre schimbare, deca voru fi francate. 7-10

Subsemnatiu facu prin acést'a cunoscutu onoratiloru musterii si onor. publicu, cá si-au asortatu

Magazinulu de haine barbatesci

Strad'a Vamei Nr. 12.

cu cele mai moderne si cele mai fine mateii noue pentru haine de tómná si de érná din fabricele interióre si esterióre si se recomanda cu confectionarea prompta de totu felulu de haine barbatesci, cu pretiurile cele mai moderate. Costume de tómná dela 25 fl. in susu.

Cu tóta stim'a

A. SCHWARZE & BARTHA.

-34

Cursulu la bars'a de Vien'a din 14 Ianuaru st. n. 1880.

5% Rent'a charthia (Metalliques) 69.75	Oblig. rurali ungare 88.-
5% Rent'a-argintu (impromutu nationalu) 71.15	" " Banat-Timia. 86.5
Losurile din 1860 132.—	" " transilvane. 86.5
Actiunile bancei nation. 847.—	" " croato-slav. 89.-
" instit. de creditu 288.75	Argintulu in marfuri
Londr'a 3 luni. 147.05	Galbini imperatesci 5.5
	Napoleond'ori 9.34
	Marci 100 imp. germ. 57.9c

Editor: Iacobu Muresianu.
Redactoru respnsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Tipograf'a: Ioanu Gött si fiu Henriu.